

Stupavan

vydáva mesto Stupava

číslo 4/97

Máj 1997

Na slovičko...

Vážení spoluobčania, naše mesto sa prihlásilo do národnej súťaže medzinárodného podujatia Challenge Day 1997. Podnet pre súťaž miest, ktorá je zameraná na vytvorenie - aspoň na jeden deň- podmienok na športovanie pre všetkých, bez rozdielu veku a sociálneho postavenia, vznikol v Kanade a myšlienka sa rozšírila na všetky kontinenty. Na Slovensku sa koná už tretí ročník a minulý rok sa športových aktivít zúčastnilo skoro milión občanov našej republiky. Niektorí môžu namietkať, že takéto masové podujatie je len skvelou ukážkou toho okridleného rímskeho „chlieb a hry“, pričom na ten chlieb akosi nepride. Niekomu môže napadnúť porovnanie s podobnými „masovkami“ organizovanými za bývalého režimu, každý má právo na svoj názor i uhol pohľadu. Isté je, že myšlienka nájsť spoločný motív pre športovanie a pohyb nie je zlá, i keď nesie anglický názov, ktorý je na pohľad pre nás cudzí. Ak pôjdeme ďalej a budeme premýšľať, prečo vznikol nápad, aby každý občan mohol pohybom a športovaním zapojiť sa do takého rozsiahleho a „bláznivého“ podujatia, pridáme na to, že vznikol aj preto, že v dnešnej dobe sa ľudia navzájom odcudzili. Zahŕtení časovým stresom a starosťami o peniaze a živobytie ako keby prestali žiť normálnym spôsobom života, nemajú čas, strácajú záujem a uzatvárajú sa do svojich problémov. V tento deň by mal aspoň na chvíľu opadnúť z nás ostych a vážnu, zachmúrenú tvár by mal poľudštiť široký úsmev. Odpustime si aspoň na jeden deň všetky starosti a naladíme sa na frekvenciu dobrej vôle a nálady a tiež snahy urobiť pre seba niečo nezvyčajné. Veď aj dobrá nálada a pohyb k tomu majú blahodárne účinky. Nezahanbíme svojou neúčastou naše mesto v súťaži, v ktorej síce nejde o zlatú medailu. Ide v nej o viac, o postoj k mestu, v ktorom žijeme a o postoj k sebe samým.

-ps-

V sobášnej sieni mestského úradu boli v nedeľu 13. apríla vyhlásené výsledky súťaže „Kráľ detských čitateľov 1997“. Titul „kráľovnej“ získala žiačka 6.A triedy Janka Beérová. čítajte na str.4

Ocenení účastníci súťaže o titul „Kráľ detských čitateľov 1997“

O z n á m e n i e mesta Stupava

o dňoch a mieste konania referenda

Rozhodnutím prezidenta SR o vyhlásení referenda č. 76/1997 Z.z. zo dňa 13.3.1997 bolo vyhlásené referendum týkajúce sa otázok vstupu SR do NATO a priamej voľby prezidenta SR.

V zmysle horeuvedeného rozhodnutia ako aj zákona NR SR č. 564/1992 Zb. o spôsobe vykonania referenda v znení neskorších predpisov a príslušných ustanovení zákona SNR č. 80/1990 Zb. o voľbách do NR SR v znení neskorších predpisov mesto Stupava oznamuje, že

1. Referendum sa bude konať dňa 23.5.1997 od 14.00 do 22.00 hod. a dňa 24.5.1997 od 7.00 do 14.00 hod.

2. Miestom konania referenda v okrsku č. 1 je:

Mestský úrad Stupava pre oprávnených občanov bývajúcich v ul.:Kalinčiakova, Pažitná, Poľná, Malacká, Jilemnického, Družstevná, F.Kostku, Rímska, nám. SP, Pri artézskej studni, Lesná, Nová, Duklianska, SNP, DD, nám. M.R.Štefánika, nám. sv. Trojice, Kalvárska,Obora,Slovenská, Park, Debnáreň, Pri borníku, Pod Kremenicom, Cintorínska, Marcheggská, Bitúnková, Pri potoku, Pri majeri a časť Hlavnej /býv. ul. Febr. víť./, t.j. orientačné čísla domov:/červené tabuľky/ 1 až 13 a 2 až 28.

/dokončenie na str. 3 /

Zasadalo mestské zastupiteľstvo

V utorok 29. apríla sa konalo riadne zasadanie mestského zastupiteľstva v Stupave. Po úvodných procedúrach poslanci schválili program rokovania:

- kontrola uznesení - vyhodnotenie plnenia uznesení hlavnou kontrolórkou mesta
- rozbor hospodárenia mesta Stupava za rok 1996, správa audítora, rozbor hospodárenia príspevkových organizácií mesta za rok 1996 so stanoviskom HK k uvedeným rozborom
- rozbor hospodárenia mesta Stupava za I.štvrt'rok 1997
- Nadácia „Pre zdravie“
- rekonštrukcia budovy MsÚ Stupava
- VZN o verejnoprospešných stavbách na území mesta
- Challenge Day 97- organizačné zabezpečenie
- analýza príjmov z prenájmu pozemkov zo strany mesta Stupava...
- prehodnotenie platu primátora, odmena za I. štvrt'rok - veci majetkové
- interpelácie , rôzne
- návrh uznesenia, záver.

Kontrola uznesení

Vyhodnotenie plnenia uznesení prijatých mestským zastupiteľstvom predložila hlavná kontrolórka mesta. Z uložených úloh bola prevažná väčšina splnená v termíne.

Rozbor hospodárenia mesta Stupava za rok 1996 ...

Rozbor hospodárenia - rozsiahly a podrobný materiál vypracovaný ekonomickým oddelením MsÚ bol prerokovaný na finančnej komisii a na mestskej rade, zároveň k nemu bolo predložené i stanovisko HK a správa audítora.

V stanovisku HK sa okrem iného uvádza, že plánované príjmy na rok 1996 boli prekročené o 3,17 mil Sk a dosiahli čiastku 59,745 mil Sk. Rozpočítované výdavky boli naplnené na 93%, čo predstavuje čiastku 52,119 mil. Sk. Z analýzy ďalej vyplýva, že prekročenie príjmov ovplyvnili: podieľ na daniach PO a FO o 620 tis. Sk, nakoľko v čase schvaľovania rozpočtu nebola známa ich výška., správne poplatky za výherné automaty o 560 tis. Sk., príjmy zo skládky, ktoré boli prerokované o 5,71 mil Sk.

Rozpočítované príjmy však neboli splnené o 1,040 mil. Sk u dane z nehnuteľností, kde si daňové povinnosti voči mestu nespĺnilo 50 subjektov z toho 45 fyzických a 6 právnických osôb. Najväčším dlžníkom je ŠM Stupava resp. Landor, s.r.o. Stupava. Ďalej neboli splnené príjmy za bezpečnostné služby prostredníctvom pultu centrálnej ochrany /PCO - mestská polícia/. Nepriaznivý vývoj je hlavne u poplatkov z predaja alkoholu a tabakových výrobkov, kde nenaplnené pohľadávky predstavujú čiastku 1,174 mil. Sk. Evidujú sa už od roku 1992. Napriek tomu, že sa stavom zaoberali poslanci už niekoľkokrát, že sa využili všetky dostupné prostriedky k ich vymáhaniu, pohľadávky naďalej zostávajú nenaplnené. Úspora rozpočtu vo výške 3,926 mil Sk bola spôsobená nerealizovaním plánovaných investícií alebo nadhodnotením výdavkov pri ich zvyšovaní a úprave rozpočtu v priebehu roka.

U výdavkov na investičné akcie mesta bol rozpočet po úprave schválený vo výške 18,624 mil. Sk. Realizované boli akcie vo výške 18,025 mil. Sk. Poslanci v diskusii upozornili na rast podielu výdavkov na činnosť príspevkových organizácií zriadených mestom a požadovali vypracovanie prehľadu a analýzy vývoja nákladov v tejto oblasti. Navrhovali tiež, aby sa hľadali ústretové kroky k

riešeniu situácie pohľadávok - poplatkov z predaja alkoholu a tabakových výrobkov. Jedno z riešení by mohla byť úprava výšky poplatku / 8% / s možnosťou motivovať povinných plátcov k plneniu si povinností voči mestu.

V stanovisku HK k rozborom boli vyjadrenia i k rozborom hospodárenia príspevkových organizácií mesta. V navrhovaných opatreniach bolo okrem iného aj prehodnotenie zriaďovacích listín týchto podnikov, predovšetkým ich podnikateľských aktivít, ktoré, ako ukázala skúsenosť po prvom roku fungovania, nie vždy sú efektívne a neprinášajú predpokladaný zisk.

Poslanci vzali na vedomie správu audítora a prijali rad konkrétnych opatrení k skvalitneniu hospodárenia mesta i organizácií.

Rozbor hospodárenia mesta Stupava k 31.3. 1997

Materiál vypracoval ekonomické oddelenie MsÚ. Príjmy rozpočtu sú plnené v súlade so schváleným rozpočtom, keď bola dosiahnutá skutočnosť 34,5% k celkovým zdrojom. Vo výdavkovej časti rozpočtu sa nezačalo čerpanie v kapitole investičná výstavba, kde čerpanie predstavuje len 2,1% z rozpočítovaných zdrojov.

V diskusii bolo zdôvodnené nízke čerpanie v investičných akciách tým, že počas dlhotrvajúcej zimy nebolo reálne začať so stavbami, ktoré sú však projektovo i technicky už pripravené a v týchto dňoch sa realizujú - napr. kanalizácia na Hlavnej ulici, opravy ciest a podobne. V tejto súvislosti sa hovorilo aj o pripravovanej rekonštrukcii budovy mestského úradu. Budova bola postavená v roku 1910 a niekoľkokrát čiastočne prebudovaná.

V prvej etape rekonštrukcie je nutná výmena strešnej krytiny a rekonštrukcia elektroinštalácie vrátane vybudovania počítačovej siete, v ďalších etapách - ukončenie pristavby k objektu, výmena okien a vstupných dverí, úprava fasády budovy atď.

Poslanci vzhľadom na minuloročnú skúsenosť s úpravami a zmenami rozpočtu počas roka prijali uznesenie, že zmeny rozpočtu sa budú prijímať až v druhom polroku, podľa skutočného plnenia rozpočtu vo výdavkovej i príjmovej časti. Poslanci vzali na vedomie správu o hospodárení a schválili realizáciu prvej etapy rekonštrukcie budovy MsÚ.

Nadácia „Pre zdravie „

Informáciu o Nadácii predložil p. Ing. Ukropec, v ktorej konštatoval momentálny stav a predovšetkým perspektívu pôsobenia nadácie po účinnosti zákona č. 207/1996 Z.z.

K dnešnému dňu má nadácia na svojom účte viac ako 133 tis. korún. Zákon o nadáciách upravil pôsobenie nadácií tak, že z dobrovoľného združenia sa z nadácií majú postupne stať právnické osoby, do pôsobenia a činnosti ktorých môžu zasahovať štátne orgány.

Ide najmä o to, že nadácia je povinná preukázať, z akých zdrojov nadobudla svoj majetok, nesmie podnikáť, k účelu zriadenia nadácie sa vyjadrujú ústredné orgány štátnej správy, musí byť zriadený správca nadácie, nadácia musí mať svoj rozpočet a viesť účtovníctvo a má zákonom stanovenú oznamovaciu povinnosť ako voči daňovým úradom tak i ku štatistike a pod.

V konečnom dôsledku administratíva by pohltila nielen sily, ale i značnú časť prostriedkov získaných na úplne iný účel, a teda bol predložený návrh na vykonanie krokov na zánik nadácie v súlade s jej štatútom. Vzhľadom na to, že zakladateľom nadácie je mestské zastupiteľstvo, poslanci tento návrh odsúhlasili.

VZN o verejnoprospešných stavbách

Poslanci odsúhlasili VZN o verejnoprospešných stavbách v zmysle prijatého ÚPN-SÚ Stupava, v ktorom sú vymedzené záväzné časti a stanovuje nim funkčné a priestorové usporiadanie územia a podmienky jeho zastaviteľnosti a vymedzuje plochy pre verejnoprospešné stavby. V tejto súvislosti niektorí poslanci upozornili na petíciu, ktorú podpísalo 200 občanov, v ktorej žiadali prehodnotenie územného plánu v časti plánovanej obchvatovej komunikácie. K tejto problematike sa na str. 6 tohto čísla vyjadruje i autor projektu. Prítomná bola i p. Ivicová, ktorá zastupovala dotknutých občanov a apelovala na poslancov, aby podnikli kroky k zmene svojho rozhodnutia, ktoré je v neprospech občanov žijúcich v dotknutej lokalite - Železničná ul. - Vajanského ul. - Lipová. Napriek uisteniu, že ide o výhľadový plán a jeho realizácia závisí od ďalších faktorov, niektorí poslanci upozornili aj na to, že takto prijatý územný plán obmedzuje možnosti individuálnej bytovej výstavby v tejto lokalite a na pozemkoch, ktoré z hľadiska prijatého zámeru budú použité na stavbu komunikácie. Poslanci prijali rozhodnutie, že týmto problémom sa bude ešte v tomto roku zaoberať oddelenie výstavby v spolupráci s kompetentnými komisiami.

Challenge Day 97 - Stupava

Poslanci boli informovaní o organizačnom zabezpečení a stave príprav podujatia, ktoré hodnotili pozitívne s tým, aby sa urobila dostatočne účinná propagácia medzi obyvateľmi mesta. Informovanosť bude zabezpečená aj rozoslaním informačného listu - programu, do každej domácnosti.

Organizátori - školy, športové kluby i nadšenci z radov mládeže - sa už stretli na prvej porade a momentálne sa uprešňuje scenár podujatia, program a rozmiestnenie registračných miest.

Analýza príjmov z prenájmu pozemkov

Materiál na rokovanie predložilo oddelenie správy majetku mesta. Cieľom analýzy bolo sprehľadniť situáciu v užívaní pozemkov mesta, a to z pohľadu vlastníctva mesta k pozemkom a z pohľadu užívaniu pozemkov mestom. Po vzniku samostatného oddelenia správy majetku mesta na MsÚ a jeho dodatočnom personálnom obsadení začalo toto oddelenie systematicky preverovať pozemky alebo ich časti, užívané inými subjektami a vhodné na prenájom alebo odpredaj. Poslanci konštatovali, že je potrebné pripraviť návrh pozemkov na ich prenájom alebo odpredaj za trhové ceny a ponúknuť ich formou verejnej súťaže.

Problematika usporiadania všetkých pozemkov je však natoľko zložitá, že z hľadiska potrieb mesta bude nutné vypracovať systém a stanoviť dôležitosť úloh, ktorým sa bude toto oddelenie venovať prednostne - ide predovšetkým o usporiadanie pozemkov a budov u nezapísané prevody a pod./ Alarmujúci stav neusporiadania, vrátane nedostatku zápisu do KN, ktorá predstavuje u mestských objektoch, prevádzok a parkov 93% a mestských bytov 86% z celkového výmcr, len potvrdzuje opodstatnenosť zriadenia oddelenia a náročnosť jeho úloh. V tejto súvislosti poslanci prijali aj uznesenie o odpredaji bytov v bytových domoch, ktoré sú aj na neusporiadaných pozemkoch s tým, že bude zriadené na tieto byty vecné bremeno.

Uznesenie - záver

Poslanci prijali uznesenie, ktoré bude zverejnené na tabuli úradných oznamov. Najbližšie zasadnutie mestského zastupiteľstva sa uskutoční dňa 26. júna t.r.

Stretnutie občanov s primátorom ...

Hovoriť o veciach verejných a predovšetkým pred verejnosťou, ktorá nielen počúva, ale dokáže i oponovať, pripomínať a pýtať sa na predvolebné sľuby - na to bola príležitosť v stredu 9. apríla v Kultúrnom dome. Účasť na stretnutí občanov s primátorom, poslancami MsZ a predstaviteľmi Okresného úradu v Malackách prisľúbila i pani prednostka OÚ, ktorá sa však ospravedlnila zo zdravotných dôvodov. Stretnutie asi 70-tich občanov otvoril primátor, ktorý vo svojom úvodnom slove reagoval na aktuálne problémy mesta a občanov.

Vrátil sa v krátkosti **k problematike a dopadom nového územného členenia**, ktoré nerespektovalo vôľu občanov Stupavy patriť do okresu Bratislava - vidiek. V rámci okresu Malacky a vo vzťahoch štátnej správy k občanovi pretrvávajú „detské choroby“, ktoré spôsobujú občanom starosti a komplikujú život pri vybavovaní záležitostí na okresných úradoch. Občan je týmito zmenami najviac postihnutý a momentálne úrady a úradníci neslúžia jemu, ale on sa musí prispôbovať im. Primátor vyjadril presvedčenie, že práca úradov v krátkej dobe bude pružnejšia a ústretovejšia k občanom.

Pri hodnotení bezpečnostnej situácie v meste primátor informoval o prisľube okresného policajného riaditeľstva i vyšších orgánov zriadiť v Stupave policajnú stanicu druhého typu, t.j. policajnú stanicu s 22 mužmi. Priestorové problémy, ktoré zdržovali riešenie umiestnenia stanice, sa vyriešili tým, že sa uvoľnila budova bývalého obvodného úradu v Parku, kde sú dostatočné priestory pre sídlo polície. Bezpečnostnú situáciu hodnotil ako nepriaznivú s javmi typickými pre veľké mestá, ako keby sa z Bratislavy presúvali živily do satelitov, menších miest, kde koncentrácia policajtov je veľmi nízka. O pôsobení rôznych živlov na území mesta svedčia i prípady zadržania a odsúdenia našich občanov v zahraničí za pašovanie drog a podobne.

Pri zabezpečovaní poriadku a dodržiavaní všeobecne záväzných nariadení mesta zohrávajú rozhodujúcu úlohu príslušníci mestskej polície. V súčasnosti vykonávajú nepretržitú službu, funguje pult centrálny ochrany objektov a úspešne spolupracujú so štátnou políciou. Slúžia predovšetkým ako poriadková služba a v rámci svojich kompetencií zabezpečujú poriadok v meste.

Predaj mestských bytov predstavuje náročnú úlohu, ktorá by mala vyvrcholiť realizáciou predaja bytov ich užívateľom. Záujem zo strany občanov o kúpu bytov bude uspokojený, avšak musia byť ukončené práce na vysporiadaní pozemkov a geometrické zamerania, ktoré si vyžaduje realizácia predaja.

Najväčším problémom však je zabezpečenie dodávky tepla a teplej vody

do bytov a objektov napojených na jestvujúci systém rozvodu. Kotolňa v Cevaservise dosluhuje, a preto mesto muselo pristúpiť k riešeniu vybudovať kotolňu s čo najmenším vkladom mesta. Vykonalo sa výberové konanie a bola vybraná firma, ktorá bude kotolňu financovať systémom EPC / náklady sa vrátia z úspor a prevádzky/. Firma bude investovať 30 mil Sk ostatné prostriedky do výšky 42 mil. Sk poskytne mesto zo svojho rozpočtu. Plynárenský priemysel zainvestuje 5 mil. Sk do prívodu strednotlaku. Do budúcej vykurovacej sezóny by mala byť kotolňa v prevádzke.

Zdravotné stredisko, do ktorého mesto investovalo už 750 tis. Sk, je majetkom mesta a zostane zariadením poskytujúcim zdravotnícke služby občanom mesta i občanom okolitých obcí. V najbližšej dobe sa plánuje rozšírenie o ordináciu ortopéda, rehabilitačné stredisko a diabetickú poradňu. Primátor informoval aj o situácii okolo zrušenia dvoch geriatrických sestier. Napriek emóciám, ktoré tento krok spôsobil, treba vidieť aj skutočnosť, že žiadna zdravotná poisťovňa neprepláca tzv. sociálne služby - donáška liekov pacientom, odmeranie tlaku, nákupy a podobne. Zdravotné poisťovne preplácajú výkony geriatrických sestier, ktoré ošetrojú ťažké onkologické prípady, bezvládne ležiace osoby, zavádzajú pacientom infúziu a podobne. Teda sú to všetko vysoko odborné úkony, ktorým musí zodpovedať ich odbornosť a kvalifikácia a sú priamo riadené lekármi. Mesto nemôže suplovať kompetentného zamestnávateľa a sociálne služby - opatrovateľskú starostlivosť zo zákona zabezpečuje okresný úrad odbor sociálnych vecí. Zrušenie geriatrických sestier je uváženým krokom, ku ktorému pristúpili poslanci po zvážení dopadov a pri rešpektovaní zákonov.

Mesto hospodári podľa schváleného rozpočtu, ktorý pre rok 1997 predstavuje výdavky vo výške 62 mil. Sk. Polovica príjmom mesta pochádza z prevádzky skládky odpadov. V súčasnosti sa vedie spor medzi mestom Stupava a firmou Cevaservis vo veci urovnania majetko-právnych vzťahov k skládke. Mesto „divokú a neregulovanú“ skládku zdedilo a jediným východiskom bolo vybudovať skládku zodpovedajúcu normám a požiadavkám na skládku odpadov. Spor sa rieši právnou cestou.

Občania v diskusii poukázali na niektoré problémy, ktoré ich trápia, napr. zrušenie geriatrických sestier, oplotenie okolo starého cintorína, dokončenie chodníka na Vinohradskej ulici, termíny predaja mestských bytov, umiestnenie sochy kpt. Jána Nálepku na pôvodné miesto, návrh na vybudovanie múzea, stav Stupavského potoka, vybudovanie kabelovej televízie a rad ďalších podnetov. Primátor na niektoré otázky hneď odpovedal a prisľúbil, že sa s ďalšími bude zaoberať.

Množstvo otázok a podnetov, ktoré vzišli, i keď z menej početného auditória, svedčí o tom, že občania majú záujem o veci verejné a takéto stretnutia by mali byť častejšie a na rôzne témy. -PS-

Oznámenie mesta ...

/ dokončenie z titulnej strany/

3. V okrsku č. 2 je:

Mestská polícia, Hlavná ul. pre oprávnených občanov bývajúcich v ul.: Malý háj, Zdravotnícka, Školská, Ružová, M.Benku, Krátka, Karpatská, Marianska, Vinohradská, Mlynská, Na dieloch, S. Chalupku, Železničná a Hlavná /býv. ul. Nálepkovala - t.j. orientačné č. domov / červené tabuľky/ 13 až 99 a 30 až 96.

4. V okrsku č. 3 je:

Klub dôchodcov, Kúpeľná ul.: pre oprávnených občanov bývajúcich v ul.: Dlhá, Sládkovičova, Bernolákova, Veterná, Wolkerova, Mierová, Robotnícka, Lipová, Vajanského, Továrenská, Žabáreň, Kúpeľná, Cementárenská, Kukučínova, J. Kráľa, Záhradná, Agátová, Križna, Keltská, Bezručova, Budovateľská, Zemanská.

5. V okrsku č. 4 je:

Osobitná škola Stupava-Mást, Devínska cesta pre oprávnených občanov bývajúcich v ul.: Hviezdoslavova, Záhumenská, Bottova, Dolná, Devínska cesta, Štúrova, VÚ.

6. Oprávnený občan dostane hlasovací lístok v miestnosti na hlasovanie v deň konania referenda.

7. Oprávnený občan musí mať pri sebe preukaz totožnosti, ktorým sa preukáže pri vstupe do miestnosti, v ktorej sa koná referendum, resp. hlasovací preukaz, ak mu bol vydaný.

8. Každý oprávnený občan sa musí pred hlasovaním odobrať do priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov, inak mu okrsková komisia hlasovanie neumožní.

9. Oprávneným občanom, ktorí nebudú môcť hlasovať v okrsku, v ktorom sú zapísaní do zoznamu, vydá obec na ich žiadosť hlasovací preukaz, ktorý ich oprávňuje na zápis do zoznamu na hlasovanie v inom okrsku. Hlasovacie preukazy sa vydávajú na Mestskom úrade Stupava, kanc. č. 3.

10. Všetky námietky týkajúce sa zoznamu oprávnených občanov na hlasovanie v referende môžu občania uplatniť na Mestskom úrade Stupava, v kanc. č. 3 do 22. 5. 1997 do 16.00 hod. Zoznam oprávnených občanov bude zverejnený na Mestskom úrade Stupava od 9. 5. 1997.

V Stupave 4. 4. 1997

Ing. Anton Daráš v.r.
primátor mesta

Kráľ detských čitateľov - Stupava 1997

Mestská knižnica R. Morica pripravila v januári 1997 súťaž o „Kráľa detských čitateľov mesta Stupava“ pre deti navštevujúce mestskú knižnicu. Súťažilo sa v dvoch kolách. Do 7. marca prebehlo prvé kolo súťaže, v ktorom uspelo 16 detí základnej školy.

Druhé kolo súťaže sa konalo 25. marca a súťažilo osem finalistov o titul „Kráľ detských čitateľov Stupavy“. Písomné otázky boli zamerané na vedomosti o rodnom meste, Slovensku, literatúre atď. Všetci boli dobre pripravení a o víťazovi rozhodol rozdiel troch bodov. Víťazom súťaže a kráľom detských čitateľov sa stala žiačka 6.A triedy Janka Beerová. Súťaž sa konala pod záštitou primátora mesta, ktorý pozval deti na slávnostné vyhlásenie výsledkov, ktoré sa konalo v sobášnej sieni v nedeľu 13. apríla. Prítomným deťom a ich rodičom, ktorí sa podujatia zúčastnili v hojnom počte sa v mene primátora prihovoril zástupca primátora p. Ing. R. Kalivoda, ktorý okrem iného povedal: „Stretli sme sa pri milej príležitosti -po prvýkrát vyhlasujeme kráľa detských čitateľov. Zmyslom tohto podujatia je pôsobiť na deti a mládež a priťažlivými formami práce s nimi priviesť ich k láske ku knihám, múdrosti a k hľadaniu dobra. Knihy sú bohaté na inšpiráciu i príklady pozitívneho a tvorivého myslenia a konania. Predovšetkým detské knihy formujú vzťah detí k okolitému svetu, napomáhajú rozvíjať fantáziu a dávajú tiež odpovede na mnohé otázky. V dnešnom svete elektronických médií sú deti pod tlakom výberu medzi pasívnym prijímaním toho, čo im ponúka televízna obrazovka a medzi tým, čo ponúka kniha. Je vecou rodičov, že výsledkom ich vplyvu a záujmu o dieťa, čo si z tejto ponuky vyberú, pretože práve čítanie prináša so sebou tvorivé myslenie, premýšľanie a osobitne hlboký zážitok, teda všetko, čo je dôležité pre rozvoj osobnosti dieťaťa.“

Vážení rodičia, pozvali sme aj Vás, aby ste spolu so svojimi deťmi prežili túto slávnostnú chvíľu. Ved' každý spoločný zážitok rodičov a detí prináša vzájomné upevnenie tých najsilnejších a najvzácnejších citov a pút. Sme radi, že ste pochopili náš zámer a prijali ste naše pozvanie.

Dnes sme svedkami aj odcudzenia a ľahostajnosti v rodinách, čo často končí tým, že rodičia strácajú prehľad o svojich deťoch a to nielen v tom, že nevedia, kde ich deti trávia voľný čas, ale nevedia ani to, nad čím premýšľajú, čo ich trápi. Bohužiaľ tu začínajú potom pôsobiť partie, výchova ulicou, drogy a tu tiež začínajú tragédie mnohých rodín.

Milí mladí priatelia, venujte sa knihám, nájdete v nich múdrosť i zábavu, nájdete v nich poučenie a návod na to, ako konať, ako byť lepším a statočnejším.

Kniha je najlepším priateľom, vždy je po ruke, poradí, poteší a nikdy vás nesklame. Vážte si svojich rodičov a verte, že vždy, keď vás obdarujú knihou, dávajú vám nielen niečo pre radosť, ale i kus múdrosti do života.“ V súťaži boli ocenení: Monika Smejová, Jana Jánošíková, Lucia Steinerová, Petra Kubicskóová, Nina Šranková, Tomáš Sokol, Štefan Chromik, Patrik Beleš, Kristína Cidylová, Veronika Chromiková, Erika Pozsgayová, Kristína Kopáčová, Monika Dianová, Mária Kovalová a Lucia Belošičová. Všetci s napätím očakávali vyhlásenie výsledkov súťaže.

Janka Beerová - Kráľovná detských čitateľov mesta Stupava pre rok 1997

Pre kráľovnú detských čitateľov - Janku Beerovú bola pripravená poschodová torta, pekná encyklopédia a korunka - venček z jarných kvetov. Po korunovácii zástupca primátora prečítal listinu výsad kráľovi čitateľov, ktoré mu udelil primátor. Okrem iného kráľ detských čitateľov má právo reprezentovať mesto Stupavu a stupavské deti na Sneme kráľov, ktorý bude v Bratislave, a na kultúrnych a spoločenských podujatiach mesta, ďalej má právo prednášať primátorovi starosti, problémy a ťažkosti stupavských detí a má právo korunovať kráľa detských čitateľov pre rok 1998. Po skončení slávnostného vyhlásenia výsledkov bolo pre deti pripravené sladké občerstvenie.

Môžeme pokojne povedať, že podujatie sa stretlo s priaznivým ohlasom a je milou príležitosťou pre podnietenie záujmu detí o čítanie. Starostlivosť, s akou bolo pripravené, len umocnila zážitok u detí i rodičov. Pozitívne príklady si zaslúžia našu pozornosť i ocenenie.

Základná škola informuje...

Naši žiaci reprezentovali školu v okresnej súťaži v umeleckom prednese Hviezdoslavov Kubín, boli to: Boris Paál

2.A, Lenka Maťašíková 3. A, Veronika Chromiková 5.A, Janka Beerová 6.A, Nina Kadlečovičová 7.B, Eva Kráľová 8.A.

V okresnom kole sa umiestnili v I. kategórii poézia na 1. mieste Lenka Maťašíková - pripravovala p. uč. Zemanová, próza na 1. mieste Boris Paál - pripravovala p. uč. Žolnayová. V druhej kategórii získala Čestné uznanie Jana Beerová - pripravovala p. uč. Gurská.

V celoslovenskej výtvarnej súťaži Dunajskolužianska Dúha dostal kolektív žiakov pod vedením p. uč. Kráľovej diplom za pôsobivé vyjadrenie témy

„Voda v službách človeka“.

Do okresnej súťaže Európa v škole bolo zaslaných 13 literárnych a 10 výtvarných prác. Ocenenie získali: 2. miesto Petra Hasonová 6.A - výtvarná časť, pripravovala p. uč. Kráľová, 2. miesto Petra Valachovičová 5.A - literárna časť, pripravovala p. uč. Gurská, 2. miesto v I. kategórii Svetlana Kubovičová 3.A - literárna časť, pripravovala p. uč. Zemanová, 3. miesto I. kategória Juraj Kunák 3.B - literárna časť, pripravovala p. uč. Hradňanská, 3. miesto Kristína Demeterová 3.A - literárna časť, pripravovala p. uč. Zemanová. Čestné uznanie v tejto súťaži získali Janka Daňová 4. A a Dušan Zálešik 4.D.

V okresnom kole Pytagoriády - matematickej súťaže školu v jednotlivých ročníkoch reprezentovali:

3. ročník - Tomáš Sokol 3.A, Lukáš Váczy 3.A.,

4. ročník - Michal Švehla 4.A získal 1. miesto v okrese, pripravovala p. uč. Dugovičová, Vlado Beer 4.B získal 4. miesto v okrese, pripravovala p. uč. Dugovičová, Martin Tomkovič 4.C, Hanka Sejáková 4.C.,

5. ročník - Veronika Chromiková 5.A úspešná riešiteľka, pripravovala p. uč. Kráľová

6. ročník - Michal Daňo 6.A úspešný riešiteľ, pripravovala p. uč. Serdelová, Miroslava Ráčová 6.A, Jana Škrovanová 6.A, Eduard Ryba 6.A, Lukáš Stankovský 6.B.,

7. ročník - Vedjel Matúš 7.B, Tomáš Taraba 7.A, Lucia Mikušová 7.B.

V okresnom kole matematickej olympiády nás reprezentovali žiaci 8. A triedy: Martin Chaloupka získal 1. miesto a postup do krajského kola, Juraj Barus úspešný riešiteľ, žiakov pripravovala p. uč. Kráľová.

Do okresného kola chemickej olympiády postúpili zo školského kola žiačky 8.A triedy: Katarína Kraľovičová, Michaela Zajíčková, Eva Uzsáková - všetky tri úspešné riešiteľky okresného kola, pripravovala p. uč. Illiňová..

V okresnom kole biologickej olympiády nás reprezentovali Andrea Hanúsková 7.D, Denisa Bílová 7.D, Jana Apoštolová 7.D, všetky žiačky pripravovala p. uč. Ružičková.

Žiačky 5.-6. ročníka sa zúčastnili 19. marca t.r. obvodného kola vybíjanej. Vybojovali si III. miesto.

V tomto období sa žiaci 5. a 6. ročníkov pripravujú na súťaž Talent roka 97, starší žiaci na okresné finále v ľahkej atletike. Pripravujú ich pp. uč. Štoffová, Petreová a Lachkovičová.

Do okresného kola geografickej olympiády postúpilo zo školského kola 8 žiakov. V okresnom kole za piate ročníky získala 1. miesto Veronika Chromiková 5.A, pripravovala ju p. učiteľka Ružičková. Úspešnými riešiteľmi ďalej boli: Juraj Balogh 6.A, Igor Trokšiar 7.C, Tomáš Klas 8.B.

V literárnej súťaži „Príroda je život pre každého“ získala ocenenie za prácu Drobček Zuzana Ambrová 5.A, pripravovala ju p.uč. Gurská.

V obvodnom kole minifutbalu mladších žiakov získali chlapci zo 6. ročníka 2. miesto.

Všetkým žiakom a pedagógom ďakujeme za vzornú reprezentáciu stupavskej školy. Výsledky ďalších súťaží pripravíme do nasledujúceho čísla Stupavanu.

Mgr. Helena Illit'ová

Úspechy umeleckej školy v Stupave

Základná umelecká škola v Stupave ďakuje za úspešnú reprezentáciu školy žiakom výtvarného odboru z triedy p. učiteľky akad.mal. Aleny Dzianovej - Zigovej na Medzinárodnej detskej výtvarnej súťaži v Beejingu / Peking/ v Číne, na ktorej získali :

Zuzana Bošácka zlatú cenu, Peter Škrovan striebornú cenu. V ďalších súťažiach získali : Linda Kolebusová zvláštne ocenenie na Medzinárodnej súťaži „Lidice 96“, Hana Horváthová uznanie na Bienále grafiky Toruň 96 .

Pani učiteľke ďakujeme za kvalitnú umelecko-pedagogickú prácu a za vedenie žiakov výtvarného odboru k týmto pozoruhodným úspechom.

vedenie ZUŠ

Podakovanie

Osobitná škola v Stupave ďakuje Slovenskej sporiteľni a.s., Mestskej pobočke Pezlnok,

za peňažný dar 5.000,- Sk

do zbierky na opravu strechy školy.

PaedDr. Mária Tarabová

Mladšie žiačky - vybíjaná

Janka Škrovanová

Martin Chaloupka

Boris Paál

Veronika Chromiková

Opýtali sme sa za Vás

p. Ing. arch. Ivana Múranicu,
autora ÚPN SÚ Stupava

Stupavan: Môžete podrobnejšie vysvetliť Váš zámer, schválený poslancami mestského zastupiteľstva, odbremeniť hlavný dopravný ťah vybudovaním obchvatovej komunikácie, ktorá podľa územného plánu by mala zasiahnuť majetok a ovplyvniť životné prostredie občanov žijúcich na ulici Železničnej a Lipovej? Keď sa z hľadiska časového horizontu plánuje vybudovanie komunikácie a prečo takéto riešenie je z Vášho pohľadu správne?

Ing. arch. I. Múranica :

Mesto Stupava v zmysle rozvojovej koncepcie dnes už schváleného Územného plánu SÚ predpokladá, že k časovému horizontu roku 2015 zaznamená intenzívny rozvoj z dôvodov vlastných rozvojových zámerov a trendov, ako aj z dôvodov svojej strategickej polohy a geografických daností, vo vzťahu k metropolitnému centru SR Bratislave a v blízkej budúcnosti tiež vo vzťahu a nadregionálnym väzbám na susediace Rakúsko s neďalekou Viedňou. Tieto interakčné vzťahy sú a hlavne budú garanciou predpokladaného budúceho rozvoja Stupavy.

K jeho naplneniu je potrebné už dnes zabezpečiť z hľadiska územnej predprípravy kľúčových aktivít, v rámci predpokladaných stretov záujmov, ich budúci, podľa možnosti bezkolízny priebeh. K tomu by mal slúžiť hlavne Územný plán, ako základný koncepčný rozvojový dokument, pomocou ktorého by malo dochádzať k plošnej saturácii potrieb / pri predpokladanom náraste počtu obyvateľov z dnešných cca. 8.000 na 13.000 obyvateľov v roku 2015/ hlavne pre zabezpečenie bývania, pracovných príležitostí a rekreácie obyvateľstva mesta a okolia. K harmónii týchto vzťahov slúži doprava, ako dominantný prvok technickej infraštruktúry.

Navrhovaná dopravná koncepcia, vychádzajúca z potrieb mesta ako celku, nie z lokálnych záujmov, so snahou o nezaujatý, neutrálny pohľad riešiteľov ku každému problému, nezhoršuje kvalitu životného prostredia Stupavy. Práve naopak, trasa výhľadovej komunikácie predpokladaného mestského obchvatu je situovaná do prevažne dnes nezastavaného územia, v etape ďalekého výhľadu, pravdepodobne až po roku 2015, ktorého charakter sa približuje charakteru zbernej miestnej komunikácie, ihneď po vybudovaní diaľničnej križovatky a tým priameho napojenia Stupavy na diaľničný transportný systém.

Realizácia tohoto typu komunikácie s ochrannými pásmi zelene a protihlukovou zábrankou pozdĺž nej, môže vylepšiť životné prostredie v inej, dnes maximálne dopravnou prácou zaťaženej časti Stupavy a

tým v celom sídelnom útvere, so snahou o zabezpečenie budúceho harmonického rozvoja mesta ako celku organického charakteru.

Dramatický odpor istej časti občanov dotknutých týmito výhľadovými zámermi, vychádza z prirodzeného pudu ochrany svojich práv k majetku.

Poslaním mestských orgánov je tiež riešenie takýchto problémov demokratickým spôsobom s tým, že postupnosťou krokov mesto vytvorí podmienky pre dotknutého občana, v predmetnom prípade až pre jeho vnukov k tomu, aby predpokladaná potrebná asanácia jedného objektu bola pre dotknutú rodinu bezbolestnou záležitosťou, ba dokonca lukratívnou obchodnou transakciou, podmienky ktorej si stanoví táto rodina.

V prípade záberu časti záhrad sa realizáciou komunikácie pozemky vlastne zhodnotia, zabezpečí sa možnosť výstavby generačných domov, čo ocenia budúce generácie obyvateľstva.

Predmetný výhľadový návrh tejto komunikácie treba vnímať momentálne ako zabezpečenie priestorov pre budúci koridor dopravnú -technickej infraštruktúry, do trasy ktorého by nemala byť vpustená žiadna výstavba.

Z hľadiska naplnenia takého cieľa, ako je komplexný rozvoj mesta Stupava do roku 2015, asanácia jedného, dvoch a výnimočne troch objektov veľkosti RD, sa javí všeobecne ako zanedbateľná a smiešna, hlavne v porovnaní s koncepciou predchádzajúceho ÚPN SÚ Stupava, z roku 1985, ktorý predpokladal pre zabezpečenie rozvoja Stupavy pri minimálnom náraste asanáciu okolo 60 objektov.

/rozhovor pripravil -ps-/

Na postriežke ...

Mestský podnik technických služieb vyhlásil na sobotu 19. apríla " jarné upratovanie". Rozmiestnením veľkoobjemových kontajnerov a zberom druhotných surovín vyšiel v ústrety poriadkumilovným občanom mesta. Na večnú otázku " kam s tým ?" si každý mohol odpovedať vyhľadaním kontajnerov alebo vyložením papiera, železa pred dom. Organizácia akcie bola dobrá, reakcia občanov - uspokojivá, i keď nie všetky kontajnery boli naplno zaťažené. Šikovnejší boli "kutači a zberači kovov", ktorí predbehli pracovníkov MsPTS a prebrali šrot i papier, vybrali cennejšie kúsky a speňažili v zberných surovinách. Dúfajme, že akcia splnila svoj účel a aspoň na chvíľu bude naše mesto o trošku čistejšie.

Aj na trhovisku aspoň v sobotu je už poznať, že prišla jar a časom azda aj leto. Trhovisko je však nemenné, volakedy by sa povedalo, že je trvalou hodnotou i keď nevelkej ceny. Kto nie je slepý a má aspoň trošku kritické oko, musí s nami konštatovať, že stupavské trhovisko je pod

kritiku. Keby tam nestála tabuľa s Trhovým poriadkom, každý by si myslel, že je tam parkovisko. O tom, že nespĺňa kritéria hygienikov na prevádzku trhoviska - zdroj pitnej vody a sociálne zariadenie stále chýbajú, radšej treba pomlčať a nešpiniť si do svojho hniezda. Otázkou však naďalej zostáva, či si Stupava a jej občania nezaslúžia skutočné trhovisko s peknou architektúrou a kompletným vybavením. Veď predsa nie sme deti, aby sme sa hrali na "akože" trhovisko, "akože" námestia, "akože" pešiu zónu, akože zámokový park...

Stále sa hovorí o mládeži a o tom, ako využíva voľný čas. V našom meste - v jeho centre a v obytnej zóne nie je veľa príležitostí pre športovanie detí a mládeže. Areál materských škôl musí byť uzamknutý proti vandalom, psom a ich pánom, pretože majú presne vymedzený účel - slúžia našim deťom ako priestor športovania a zábavy, nie ako zdroj nákaz! Chodníky a cesta sú zapratané parkujúcimi autami a premávku skoro ako na Hlavnej ulici. Našťastie mládež stačí aj jeden kôš a má zábavu - streetball. Jediný takýto funkčný kôš je pri výstavnej sieni KD. Pochopiteľne mládež v zápale hry je hlučná, kde tu uletí i vulgárne slovo, diváci píšu po stenách odkazy skínom a skini tým ostatným. Pri príležitosti Challenge Day sa plánuje rozmiestnenie týchto košov i na ďalších miestach medzi bytovkami. Máme len obavy, aby sa táto dobrá myšlienka stretla aj s pochopením. Pretože tie koše prinášajú aj krik a hluk pod nimi a pod oknami obyvateľov bytoviek. Ale to si už musíme vybrať - buď budú naše deti pod oknami hrať basketbal alebo v pivniciach a pod schodami, potichúčky - brať drogy?!

Šúfaž o najkrajší...

Redakčná rada časopisu Stupavan vyhlasuje celomestskú súťaž o najkrajšiu kvetinovú úpravu pred rodinným domom a úpravu balkónov bytových domov. Stačí ak nám v priebehu mesiacov máj - júl zavoláte alebo oznámite miesto, ktoré stojí za povšimnutie. Ak si myslíte, že Vás nenahlásia susedia, nahláste sa sami, radi si váš tip vyfotografujeme a uverejníme v časopise Stupavan. Vyhodnotenie súťaže bude na Stupavské hodý - 17. augusta t.r.

Deň matiek

Mama je mama, každý ju má...veru šťastný je ten, kto ju má. Šťastie na tvárach, radosť, úsmev a slová vďaka budú plným priehrštom rozdávať deti materských škôl, osobitnej školy a Základnej umeleckej školy v Stupave v programe venovanom Dňu matiek, ktorý bude v nedeľu 11. mája od 15.30 hod v Kultúrnom dome.

Požívame všetkých, ktorí chcú potešiť svoje srdce úprimným vyznaním lásky k mamičkám v podaní stupavských detí.
-ps-

Viete čo je Kineziológia - metóda Jednotného mozgu ?

Metóda Jednotného mozgu / One Brain systém / spočíva v tom, že energia v našom tele prúdi v dráhach, ktoré nazývame meridiánmi. Negatívne emócie a stresy zablokujú prúdenie energie na úrovni mozgu a následne v prislúchajúcej časti tela. Tak sa v dôsledku prebytku alebo nedostatku energie v niektorom meridiáne vytvorí nerovnováha, ktorá môže viesť k rôznym tapom duševných i fyzických problémov napr. alergie, bolesti hlavy, obezita, poruchy koordinácie pohybov, zlá koncentrácia, rôzne formy závislostí, fóbie alebo hyperaktivita, problémy s komunikáciou, s vytváraním funkčných vzťahov, objavia sa depresie a pod.

A čo dyslexie ?

Veľmi častým výsledkom takejto nerovnováhy bývajú problémy s učením - písanie, čítanie, rátanie - teda rôzne formy dyslexií. Vo väčšine prípadov je príčinou emociálna trauma, prežitý stres, ktorý je tak intenzívny, že následkom strachu, bolesti a strachu z bolesti si jedinec naprogramuje do svojho mozgu „slepé škvrny“ na určité svoje schopnosti. Od tej chvíle začne popierať existenciu svojich schopností.

Dá sa takýto blok odstrániť ?

Pri samotnom odblokovaní sa používa metóda testovania svalov. Facilitátor jemným dotykom zatlačí na vystreté ruky klienta, aby pomocou biologickej spätnej väzby získal odpoveď na svoju otázku. Pomocou tejto metódy môžeme ľahko určiť príčinu stresu a jeho emociálny dosah. Korekcie pozostávajú z jednoduchých pohybov, dotykov, prípadne svetelného pôsobenia.

Motivačná prednáška zameraná na systém Jednotného mozgu /JM/.

Prednáška je určená pre odbornú i laickú verejnosť a svojím obsahom je zameraná na problémy s učením - dyslexie / ťažkosti s čítaním, písaním, matematikou atď./ na zlepšenie koordinácie pohybov, mýlenie si pravej a ľavej strany.

Systém JM pomáha uklidniť hyperaktívne deti, zlepšuje medzilidské vzťahy a schopnosť komunikovať, zvyšuje sebadôveru, odstraňuje stresy, pracovné vyčerpanie, strach, fóbie, depresie, strach z neúspechu, neschopnosť zadiť si čas, vedie k väčšej tolerancii v rôznych oblastiach života, k pochopeniu našich vlastných prirodzených schopností...

Po skončení prednášky sa môže záujemca informovať o možnostiach absolvovať kurzy JM. / Systém JM ponúka 12 kurzov základnej série, ktoré sú zamerané na riešenie spomínaných problémov/.

Motivačná prednáška bude v Kultúrnom dome Stupava, dňa 14. mája o 19.00 hod. Zadarmo !

Konc jak žítvé ...

Išua sem vám ze šporitelne po chodníku a hledzím jak sprostá- všady kolem samá sláma. Ná ufám zas budú volajaké slávnosci, ket je po ceuém mjestečku nastlané, ufám budú hnat mjestečkem svine alebo co, konc mňa to dojauo. Tot sem si prehlédaua staré podobeny a našua sem tam aj jak Stupava vypádaua volakedy, ket nebyu asfalt ani pješácká zóna. No konc mi tá suáma ulahodzia, jak kebych sa ocitua v muadosci. No hnet sem byua vyvedená ze sna, šak tých auťákú jede cez mjestečko vyše miry. Čovjek ket sce prejit na druhú stranu, to aby si zašeu až hen na spasinek k majetkom a tam opatrnó prebjeheu na druhý bok a potom cez nový cinter a munkáč ke kostelu a je v centri. Já pro istotu jeden deň idem po tej strane jak je Milka- holička, a na druhý deň po tej jak je počta. Ná šak čovjek nemosi ani moc scet a hnet je prejetý jak kočka alebo pes a včil jak to kopú tú kanalizáciu, porád može vlecet do jamy a ostat tam. Ale horší sa mi stauo, jak sem išua tú stranú co je počta. Jak tak idem a obhlédám si tú suámu, naráz sa mi sceuo ít. Co včil, povídám si vypuašená jak zajíc v jateline, ná kam sa já pominem, kde sa v tem mjestečku strčím. Šak v kdejakém kúce je nastrážený kdejaký obchod a záchoda nigde. Išua sem opatrnó, eném tak krokem, reku to rozchodzím. Stretua mňa jedna, chodzili sme spouem do školy a pýta sa mňa, ná Mariško co ideš jak porazená, ufám ti došuo špatne z toho jamního sunka, pomožem ti... Nemosíš, nemosíš, o sebja sa staraj jak ideš, co ťa je po mne - kričaua sem na ňu, reku už eném tebja potrebujem za svjedka svojej patálie. Necháua mňa tak, postaviuu sem sa pred úradní oznamy, furt sem vjeriuu temu, že to mosi prejit. Začaua sem to čítat- plány na tento rok, investície aj mňa to zaujauo, reku snad tam najdem aj tý verejný záchody, aspoň na papíri napísané. Výdržat bych nevydržaua do tej doby než to postavjá, ale aspoň bych si povidaua, že to byuo poslední ráz co sem sa.... Nic tam nebyuo, nigdo tí záchody nepotrebuje, konc v ceuej Stupavje sa sce eném mne!?! Tak mňa to dožrauo, že sem si povidaua, idem na obecní dům sa opýtat esli je toto ešče negde ve svjece. Hop, ale kde je obecní dům, kde sem byua já a co sem mneua donést až na obecní dům, lebo tam sú záchody aj pro verejnost, ket tam čovjek jakože neco vybavuje. Keby sa negdo pýtau, povidaua bych že sem došua odevzdat krupón, alebo prihlásit kočku eném abych si svoje vybaviuu. Velikú úlohu sem si predsavzaua a chvílami sem spomínaua ménem i zahřešením šeckých, kerí rozhodli o tem, že já mosím tak strašne trpjet! Už ket sem byua pri svatém Jánovi, došua sem k poznáňú, že dálej to nepujde, ná ale na tej strane sem ít nemohua, keby aj co byuo. Prebjehua sem na druhú stranu, reku vbjehnem do parku. Zavríté, tá brána sa ani neodemyká.

Naščasí byua v ploce roztáhnutá taká vječší dzíra, vramovaua sem sa do ní a leceua jak s telegramem volakam k temu platanu. Ludé to byua úleva, sedua sem si na lavičku, pravdaže trochu dálej od toho místa a pozorovaua sem tí stromy a ten rozpadnutý a vypuscený rybník a douámaný krušpánek, mne byuo velice dobre na duši aj inde. Nevím, esli budú toto moje vyprávjaní čítat osoby kompetentní, keré možú rozhodnúť, že z tolkých miliónu co sú pro Stupavu, aby sa verejný záchod postaviu. Nemosi byt honosní, eném nech je čistý a po cesce. Protože aj na kompetentnich to ráz može dojít, v tem sme si šeci rovní, teda nech myslá aj na sebja!

Mariš Pílná

Špoločenská kronika

Rarodili sa
Veronika Bartalošová
Tomáš Žolnay
Dominik Královič
Bedřich Vavřena

Opustili nás
Mária Beláčičová
Jozef Michal
Alena Šandrejová
Roland Farkas
Rudolf Karovič

Zosobášili sa
Marián Slezák a
Blažena Buchtová
Roman Vachálek a
Simona Kovačovská
Peter Prosnák a
Darina Kochrdová
Ludovít Mikletič a
Silvia Škopeková
Svetozár Prokeš a
Jana Stankovská
Miroslav Molnár a
Beáta Macková
Aleš Kvinta a
Marcela Tillerová
Roman Pospiš a
Lucia Fabšičová
Miroslav Krpala a
Martina Valovičová
Zdenko Švec a
Andrea Slováková
András Horváth a
Katarína Horváthová.

Ospravedlňujeme sa príbuzným p. M. Beláčičovej, ktorej sme v minulom čísle Stupavana nesprávne uviedli prlezvisko.

Súťaž skončila ...

Mestské kultúrne stredisko vyhlásilo súťaž o najlepší recept na jedlo z kapusty. Do uzávierky t.j. 30. apríla, bolo prihlásených do súťaže cca 200 súťažiacich z celého Slovenska. Vyhodnotenie súťaže bude dňa 16. 8.1997.

Zabudnutý osud letca Andreja Beleša zo Stupavy

Neraz obdivujeme hrdinov a odvážnych ľudí, ktorí v každej dobe znamenajú čosi výnimočné. V svojej dobe dokázali vždy niečo príťažlivé, sú príkladom, vzorom, inšpirujú k nasledovaniu. Dlhé roky mlčania a úmyselného zabúdania na 1. ČSR spôsobili, že dokonca aj my, ako rodáci, zabudli sme na Andreja Beleša, rodáka zo Stupavy, ktorý patril medzi najúspešnejších letcov vtedajšej čs. armády. Neznáme meno, vďaka dvom článkom z novín A-zet z r. 1937, dokumentom z Vojenského historického ústavu v Prahe, ktoré pre nás získal doc. P. Šimunič a spomienkam p. Jozefa Beleša zo Stupavy, dostáva konkrétny rozmer jedného zvláštneho a ťažkého osudu človeka, ktorý nielen vďaka lietaniu poznať, čo znamenajú výšky i tragický pád.

Andrej Beleš so svojím lietadlom po návrate z Anglicka 1945. Foto: archívum p. J. Beleša

Andrej Beleš sa narodil v Stupave 27.11.1898 a jeho rodný dom dodnes stojí na ul. Ferdíša Kostku, hovorilo sa mu „na Zajicovém“, matka Mária bola rodená Draškovičová / pochovaná na starom stupavskom cintoríne/.

V Stupave chodil do obecnej školy a meštianskej školy / 2 roky/. V januári roku 1917 nastúpil vojenskú prezenčnú službu k 26. pešiemu pluku v Ostrihome a pokračoval vo vojenskej službe už ako dobrovoľník a poddostojník od júna 1921.

V roku 1919 sa zúčastnil bojov o Komárno / tzv. Karolov puč /, kde prejavil mimoriadnu odvahu, za čo bol vyznamenaný československým vojnovým krížom a armádnou pochvalou.

V máji roku 1922 bol prijatý do stavu rotmajster z povolania. Absolvoval pilotnú školu - osem mesačný výcvik v Chebe a potom pôsobil ako rotmajster, letecký pilot u 31. leteckej roty 3. leteckého pluku v Nitre. Ako vojak bol všestranne zdatný - plával,

jazdil na koni a motocykli, ovládal cudzie jazyky - nemčinu, maďarčinu, srbštinu a bulharčinu.

Z vojenských záznamov sme sa dozvedeli i o jeho veľkej vášni - lietani, kvôli ktorej bol schopný porušiť i rozkaz, za čo bol potrestaný : „. Prováděl akrobaci nízko nad zemí proti vydanému zakazu „. desiatimi dňami jednoduchého domáceho väzenia. Svoju nitrianskemu pluku však urobil česť a dobré meno svojim rekordom, keď 28.októbra r. 1923, pri príležitosti piateho výročia ČSR, bol vypísaný štafetový let na počesť prezidenta republiky T.G. Masaryka. Pilot Andrej Beleš priniesol víťaznú štafetu prezidentovi z Košíc do Prahy. Za 5 hodín letu plného napätia a dramatických okolností preletel 750 kilometrov a zvíťazil.

Pre svoju mimoriadnu kvalifikáciu a schopnosti bol preložený v r. 1925 do vojenskej továrne na lietadlá v Prahe, aby

zalietaval nové typy čs. lietadiel.

Tragický pád 9. novembra 1925, údajne zavinený cudzou osobou, na poliach neďaleko Letňan u Prahy rozhodol o zmene celého jeho života.

V októbri 1926 bol Andrej Beleš prevedený do zálohy ako neschopný ďalšej vojenskej služby. Zranenia, ktoré utrpel, poznačili jeho kariéru letca a vojaka. Nevzdával sa, a bojoval s nepriazňou osudu i vtedajšej vojenskej byrokracie. Osud i okolnosti boli však silnejšie než Andrej Beleš. Napriek tomu sa nevzdal lietania a odišiel do cudziny, kde školil letcov.

Podľa spomienok p. J. Beleša, ktorý žil v Bratislave, po smrti svojej manželky v roku 1939 odišiel do Anglicka, kde počas celej vojny pôsobil ako letec R.A.F.. Lietal nad nemeckom ako pilot- stíhač a doprovod bombardovacích lietadiel. Vojnu prežil zdravý a v r. 1945 sa vrátil do vlasti. V Anglicku sa oženil, zobral si za manželku Angličanku a do roku 1948 /49/ žili v Prahe,

kde si otvoril živnosť - vulkanizačnú dielňu. Na základe upozornenia, že bol na neho vydaný zatykač emigroval do Anglicka. Nikdy potom nenapísal matke ani príbuzným. Ako keby sa zem za ním zľahla. Ťažko povedať, aké boli dôvody, ktoré ho viedli k odmlčaniu sa, možno to bol strach, aby nedostal svojich príbuzných do ťažkosti, to sa už nedozvieme, pretože pravdepodobne už nežije. Napriek tomu MsKS Stupava bude pátrať po ďalšom osude letca, ktorý má hrob v cudzej zemi. Pri príležitosti stého výročia narodenia sa pripravuje spomienková slávnosť / november 1998/.

Pokúsili sme sa zmapovať jeho život po leteckej havárii v r. 1925 a priniesť niektoré zaujímavé skutočnosti letca, ktorý za svojím životným snom dokázal prekonať nejednu prekážku.

Noviny A-zet z 22.1.1937 uverejnili článok, ktorý sa zaoberal osudom prvého Slováka v leteckej službe štátu, článok bol uverejnený pod nadpisom Víťaz štafety prezidenta - Osloboditeľa. Uverejňujeme celý text.

Azda nikdy nám svedomie a ľudskosť neprikazovali písať tak riadky, ako teraz, keď máme verejne pripomínať kalváriu slovenského dobrovoľníka, ktorý bol v bojoch o Slovensko vyznamenaný armádnou pochvalou a čs. vojnovým krížom. Je to osud Andreja Beleša, ktorý žije teraz v Bratislave ako malý živnostník v ťažkých hmotných pomeroch. Bol prvým Slovákom v službách nášho letectva v oslobodenej vlasti a ako vojenský pilot sa tak osvedčil, že po krátkom čase bol menovaný učiteľom leteckej akrobacie, ktoré miesto zastával do roku 1925. V roku 1924 bol slovenský pilot prvým víťazom leteckej štafety pre pána prezidenta republiky. Neskôr sa stal šéfpilotom vojenskej

továrne na lietadlá v Prahe - Letňanoch. pri skúšaní nového modelu lietadla sa Beleš zrútil a utrpel ťažké zranenia. Po vyliečení bol uznaný za neschopného leteckej služby a prepustený z továrne. On sám sa však cítil zdravý a chcel splniť svoju životnú túžbu. Odišiel preto do cudziny a tam pôsobil ako prvý letecký učiteľ v bulharskej armáde. Roku 1928 odišiel slovenský šéfpilot do Turecka. Pôsobil tam kratší čas, ale skoro bolo vydané nariadenie o zákaze zamestnávať cudzincov v armáde a preto odišiel do Grécka. Generál Condylis, ktorý pred krátkym časom zomrel, mu poslal vlastnoručný list a povolal ho do svojich služieb. Pri príchode do Grécka ochorel Beleš na epidemickú chorobu dengia a po vyliečení sa vrátil úplne zlomený do vlasti, no zákaz o lietani bol v platnosti. Rozhodol sa preto cestovať do Perzie /dnešný Irán poz. redakcie/.

pokračovanie v budúcom čísle

/pripravil -ps-/

Mesačník Stupavan. Vydáva mesto Stupava. Redakčná rada: Ing. A. Daráš (predseda RR), Členovia: Ing. B. Jankovičová, Ing. L. Ivica, A. Lachkovičová, Ing. J. Ukropec, Ing. Š. Turek, P. Slezák (šéfredaktor).

Uzávierka: 30.4.1997. Redakcia: MsKS Stupava - Kultúrny dom, Agátová 16, 900 31 Stupava, Tel. č.: 07/5934 312